

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

30. května 2013*

„Zpracování osobních údajů — Směrnice 95/46/ES — Článek 2 — Pojem ‚osobní údaje‘ — Články 6 a 7 — Zásady pro kvalitu údajů a pro oprávněné zpracování údajů — Článek 17 — Bezpečnost zpracování — Pracovní doba pracovníků — Evidence pracovní doby — Přístup vnitrostátního orgánu příslušného pro dohled nad pracovními podmínkami — Povinnost zaměstnavatele zpřístupnit evidenci pracovní doby tak, aby bylo možné do ní bezprostředně nahlédnout“

Ve věci C-342/12,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Tribunal do trabalho de Viseu (Portugalsko) ze dne 13. července 2012, došlým Soudnímu dvoru dne 18. července 2012, v řízení

Worten – Equipamentos para o Lar, SA

proti

Autoridade para as Condições de Trabalho (ACT),

SODNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení M. Ilešič, předseda senátu, E. Jarašiūnas, A. Ó Caoimh (zpravodaj), C. Toader a C. G. Fernlund, soudci,

generální advokátka: J. Kokott,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Worten – Equipamentos para o Lar, SA, D. Abrunhosa e Sousou a J. Cruz Ribeirem, advogados,
- za portugalskou vládu L. Inez Fernandesem a C. Vieira Guerra, jako zmocněnci,
- za českou vládu M. Smolkem, jako zmocněncem,
- za italskou vládu G. Palmieri, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s M. Russo, avvocato dello Stato,
- za maďarskou vládu M. Fehérem, K. Szíjjártó a Á. Szilágyi, jako zmocněnci,

* Jednací jazyk: portugálština.

— za Evropskou komisi P. Costa de Oliveira a B. Martenczukem, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generální advokátky, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 2 a čl. 17 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (Úř. věst. L 281, s. 31; Zvl. vyd. 13/15, s. 355).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi společností Worten – Equipamentos para o Lar, SA (dále jen „Worten“), se sídlem ve Viseu (Portugalsko), a Autoridade para as Condições de Trabalho (ACT) (orgánem pro dohled nad pracovními podmínkami, dále jen „ACT“) ve věci žádosti ACT o přístup k evidenci pracovní doby uvedené společnosti.

Právní rámec

Unijní právo

Směrnice 95/46

- 3 Článek 2 směrnice 95/46, nadepsaný „Definice“, stanoví:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

- a) „osobními údaji“ veškeré informace o identifikované nebo identifikovatelné [fyzické] osobě (subjekt údajů); identifikovatelnou osobou se rozumí osoba, kterou lze přímo či nepřímo identifikovat, zejména s odkazem na identifikační číslo nebo na jeden či více zvláštních prvků její fyzické, fyziologické, psychické, ekonomické, kulturní nebo sociální identity;
- b) „zpracováním osobních údajů“ („zpracování“) jakýkoli úkon nebo soubor úkonů s osobními údaji, které jsou prováděny pomocí či bez pomoci automatizovaných postupů, jako je shromažďování, zaznamenávání, uspořádávání, uchovávání, přizpůsobování nebo pozměňování, vyhledávání, konzultace, použití, sdělení prostřednictvím přenosu, šíření nebo jakékoli jiné zpřístupnění, srovnání či kombinování, jakož i blokování, výmaz nebo likvidace;

[...]“

- 4 Článek 3 této směrnice, nadepsaný „Oblast působnosti“, zní:

„1. Tato směrnice se vztahuje na zcela nebo částečně automatizované zpracování osobních údajů, jakož i na neautomatizované zpracování osobních údajů, které jsou obsaženy v rejstříku nebo do něj mají být zařazeny.

2. Tato směrnice se nevztahuje na zpracování osobních údajů:

- prováděné pro výkon činností, které nespádají do oblasti působnosti práva Společenství a jsou uvedeny [které nespádají do oblasti působnosti práva Společenství, jako jsou činnosti uvedené] v hlavě V a VI Smlouvy o Evropské unii, a v každém případě na zpracování, které se týká veřejné bezpečnosti, obrany, bezpečnosti státu (včetně hospodářské stability státu, pokud jsou tato zpracování spojená s otázkami bezpečnosti státu) a činnosti státu v oblasti trestního práva,
- prováděné fyzickou osobou pro výkon výlučně osobních či domácích činností.“

5 Článek 6 uvedené směrnice, který se týká zásad pro kvalitu údajů, stanoví:

„1. Členské státy stanoví, že osobní údaje musejí být:

[...]

- b) shromažďovány pro stanovené účely, výslovně vyjádřené a legitimní, a nesmějí být dále zpracovávány způsobem neslučitelným s těmito účely. Další zpracování pro historické, statistické nebo vědecké účely není považováno za neslučitelné, pokud členské státy poskytnou vhodná ochranná opatření;
- c) přiměřené, podstatné a nepřesahující míru s ohledem na účely, pro které jsou shromažďovány a/nebo dále zpracovávány;

[...]

2. Dodržování odstavce 1 zajistí správce.“

6 Článek 7 téže směrnice, který se týká zásad pro oprávněné zpracování údajů, stanoví:

„Členské státy stanoví, že zpracování osobních údajů může být provedeno pouze pokud:

[...]

- c) je nezbytné pro splnění právní povinnosti, které podléhá správce; nebo

[...]

- e) je nezbytné pro vykonání úkolu ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci, kterým je pověřen správce nebo třetí osoba, které jsou údaje sdělovány; nebo

[...]“

7 Článek 17 směrnice 95/46, nadepsaný „Bezpečnost zpracování“, zní:

„1. Členské státy stanoví, že správce musí přijmout vhodná technická a organizační opatření na ochranu osobních údajů proti náhodnému nebo nedovolenému zničení, náhodné ztrátě, úpravám, neoprávněnému sdělování nebo přístupu, zejména pokud zpracování zahrnuje předávání údajů v síti, jakož i proti jakékoli jiné podobě nedovoleného zpracování.

Tato opatření mají zajistit, s ohledem na stav techniky a na náklady na jejich provedení, přiměřenou úroveň bezpečnosti odpovídající rizikům vyplývajícím ze zpracování údajů a z povahy údajů, které mají být chráněny.

[...]“

Směrnice 2003/88/ES

- 8 Článek 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/88/ES ze dne 4. listopadu 2003 o některých aspektech úpravy pracovní doby (Úř. věst. L 299, s. 9; Zvl. vyd. 05/04, s. 381), nadepsaný „Předmět a oblast působnosti“, stanoví:

„1. Tato směrnice stanoví minimální požadavky na bezpečnost a ochranu zdraví pro úpravu pracovní doby.

2. Tato směrnice se vztahuje na:

- a) minimální doby denního odpočinku, odpočinku v týdnu a dovolenou za kalendářní rok, na přestávky a maximální týdenní pracovní dobu [...]

[...]“

- 9 Článek 6 této směrnice, nadepsaný „Maximální délka týdenní pracovní doby“, stanoví:

„Členské státy přijmou nezbytná opatření, aby v souladu s potřebou chránit bezpečnost a zdraví pracovníků:

[...]

- b) nepřekračovala průměrná délka pracovní doby pro každé období sedmi dnů včetně přesčasů 48 hodin.“

- 10 Podle čl. 22 odst. 1 prvního pododstavce uvedené směrnice platí:

„Členský stát má možnost neuplatňovat článek 6 při dodržování obecných zásad ochrany bezpečnosti a zdraví pracovníků a za předpokladu, že přijme nezbytná opatření, aby:

- a) žádný zaměstnavatel nevyžadoval, aby pracovník pracoval déle než 48 hodin v období sedmi dnů, vypočteného jako průměr pro referenční období uvedené v čl. 16 písm. b), bez předchozího souhlasu pracovníka s vykonáváním takové práce;

[...]

- c) zaměstnavatel vedl aktualizované záznamy o všech pracovnících, kteří vykonávají takovou práci;

- d) byly tyto záznamy dány k dispozici příslušným orgánům, které mohou z důvodů spojených s bezpečností práce nebo ochranou zdraví pracovníků zakázat nebo omezit možnost překročení maximální týdenní pracovní doby;

[...]“

Portugalská právní úprava

- 11 Článek 202 zákoníku práce (codigo do trabalho), přijatého zákonem č. 7/2009 ze dne 12. února 2009, pod nadpisem „Evidence pracovní doby“ stanoví:

„(1) Zaměstnavatel musí v přístupných prostorách uchovávat evidenci pracovní doby odpracované zaměstnanci, včetně zaměstnanců, kteří nemají pevnou pracovní dobu, a to tak, aby bylo možné do ní bezprostředně nahlédnout.

(2) Evidence musí obsahovat informace o času začátku a konce pracovní doby, včetně informací o přestávkách v práci a o dobách, které se do pracovní doby nezapočítávají, a umožnit tak výpočet denní a týdenní pracovní doby odpracované zaměstnancem v hodinách [...]

[...]

(5) Porušení ustanovení tohoto článku představuje závažné porušení právních předpisů.“

- 12 Zákon č. 107/2009 ze dne 14. září 2009 obsahuje mimo jiné tato ustanovení:

„Článek 10 –

Úkony při provádění inspekci

(1) Aniž jsou dotčena ustanovení zvláštních předpisů, provádí inspektor práce při výkonu svých funkcí následující úkony:

a) vyžaduje, aby mu dokumenty či jiné záznamy nezbytné ke zjištění pracovněprávních vztahů a pracovních podmínek byly poskytnuty neprodleně nebo tak, aby mohly být předloženy decentralizovaným službám inspekční služby ministerstva práce, tyto dokumenty či jiné záznamy prověřuje a pořizuje si z nich kopie;

[...]

(2) Aniž jsou dotčena ustanovení zvláštních předpisů, provádí inspektor sociálního zabezpečení při výkonu svých funkcí následující úkony:

a) vyžaduje pro účely prověření, nahlédnutí a založení do spisu neprodlené poskytnutí účetnictví, dokumentů, záznamů, archivů a jiných relevantních podkladů v držení subjektů, jejichž činnost je předmětem jeho kontroly, a potřebných k ověření kontrolovaných skutečností, a pořizuje si z nich kopie;

[...]“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 13 Dne 9. března 2010 provedl ACT v provozovně Worten, která se nachází ve Viseu, kontrolu zakončenou sepsáním protokolu, v němž bylo konstatováno:

— že uvedená společnost zaměstnávala v této provozovně čtyři osoby, které pracovaly na směny;

— že v této provozovně nebyla k dispozici evidence pracovní doby, ve které musí být uvedena denní pracovní doba, denní a týdenní doba odpočinku, jakož i denní a týdenní součty hodin odpracovaných pracovníky, a do které by bylo možné bezprostředně nahlédnout;

- že pracovníci evidovali svou pracovní dobu tak, že k přístroji umístěnému v prostorách prodejny, která se nachází vedle zmíněné provozovny, přikládali magnetickou kartu;
 - a že nejenže nemohl do evidence pracovní doby nahlížet kterýkoli pracovník podniku či provozovny, v níž pracoval, ale že tato evidence byla přístupná jen osobě, která k ní měla přístup prostřednictvím výpočetní techniky, v daném případě regionální ředitel společnosti Worten, který byl v době inspekce nepřítomen, takže v takovém případě mohlo informace z této evidence poskytnout jen personální oddělení na ústředí společnosti Worten.
- 14 Na základě výzvy k předložení informací obdržel ACT dne 15. března 2010 evidenci pracovní doby s údaji, které lze na základě zákona vyžadovat.
- 15 V rozhodnutí ze dne 14. března 2012 dospěl ACT k závěru, že se Worten dopustila závažného porušení pracovněprávních předpisů, neboť tím, že v dotčené provozovně neumožnila ACT bezprostředně nahlédnout do evidence pracovní doby pracovníků zaměstnaných v této provozovně, porušila pravidla týkající se evidence pracovní doby stanovená v čl. 202 odst. 1 zákoníku práce. Závažnost správního deliktu vyplývá ze skutečnosti, že evidence pracovní doby umožňuje bezprostředně a neprodleně zjistit, zda je organizace práce v rámci podniku v souladu s právní úpravou pracovní doby. V důsledku toho uložil ACT společnosti Worten pokutu ve výši 2 000 eur.
- 16 Worten podala k Tribunal do trabalho de Viseu žalobu, kterou se domáhala zrušení tohoto rozhodnutí.
- 17 Za těchto podmínek se Tribunal do trabalho de Viseu rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
- „1) Musí být článek 2 směrnice 95/46[...] vykládán tak, že se na evidenci pracovní doby, tedy na informace o tom, v kolik hodin jednotliví zaměstnanci začínají a končí svou pracovní dobu, včetně informací o přestávkách v práci a o dobách, které se do pracovní doby nezapočítávají, vztahuje pojem ‚osobní údaje‘?
 - 2) Je-li odpověď na první otázku kladná, má podle čl. 17 odst. 1 směrnice 95/46[...] portugalský stát povinnost přijmout vhodná technická a organizační opatření na ochranu osobních údajů proti náhodnému nebo nedovolenému zničení, náhodné ztrátě, úpravám, neoprávněnému sdělování nebo přístupu, zejména pokud zpracování zahrnuje předávání údajů v síti?
 - 3) Dále, je-li odpověď na předchozí otázku kladná, musí být v případě, kdy členský stát nepřijme žádná opatření za účelem provedení článku 17 odst. 1 směrnice 95/46[...] a kdy zaměstnavatel, který je správcem těchto údajů, zavede systém omezeného přístupu k takovým údajům, v jehož rámci není automaticky umožněn přístup vnitrostátního orgánu příslušného pro dohled nad pracovními podmínkami, zásada přednosti práva Evropské unie vykládána tak, že členský stát nemůže zaměstnavatele za takové jednání sankcionovat?“

K předběžným otázkám

K první otázce

- 18 Svou první otázkou se předkládající soud táže, zda čl. 2 písm. a) směrnice 95/46 musí být vykládán tak, že se na takovou evidenci pracovní doby, jako je evidence dotčená ve věci v původním řízení, která obsahuje informace o tom, v kolik hodin jednotliví pracovníci začínají a končí svou pracovní dobu, včetně informací o přestávkách v práci a o dobách, které se do pracovní doby nezapočítávají, vztahuje pojem „osobní údaje“ ve smyslu tohoto ustanovení.

- 19 V této souvislosti postačí konstatovat, jak tvrdí všichni zúčastnění, kteří předložili písemná vyjádření, že údaje obsažené v takové evidenci pracovní doby, jako je evidence dotčená ve věci v původním řízení, jež pro jednotlivé pracovníky uvádí denní pracovní dobu a dobu odpočinku, představují osobní údaje ve smyslu čl. 2 písm. a) směrnice 95/46, jelikož se jedná o „informace o identifikované nebo identifikovatelné [fyzické] osobě“ (v tomto smyslu viz zejména rozsudky ze dne 20. května 2003, Österreichischer Rundfunk a další, C-465/00, C-138/01 a C-139/01, Recueil, s. I-4989, bod 64; ze dne 16. prosince 2008, Huber, C-524/06, Sb. rozh. s. I-9705, bod 43, a ze dne 7. května 2009, Rijkeboer, C-553/07, Sb. rozh. s. I-3889, bod 42).
- 20 Shromažďování, zaznamenávání, uspořádávání, uchovávání, konzultace a použití takových údajů zaměstnavatelem a jejich předávání tímto zaměstnavatelem vnitrostátním orgánům příslušným pro dohled nad pracovními podmínkami má tudíž povahu „zpracování osobních údajů“ ve smyslu čl. 2 písm. b) směrnice 95/46 (v tomto smyslu viz zejména výše uvedené rozsudky Österreichischer Rundfunk a další, bod 64, a Huber, bod 43).
- 21 Dále je třeba uvést, že vzhledem k tomu, že ve věci v původním řízení není sporu o tom, že toto zpracování osobních údajů je automatizované a že není použitelná žádná z výjimek uvedených v čl. 3 odst. 2 směrnice 95/46, spadá ono zpracování do oblasti působnosti této směrnice.
- 22 Na první otázku je tudíž třeba odpovědět, že čl. 2 písm. a) směrnice 95/46 musí být vykládán tak, že na takovou evidenci pracovní doby, jako je evidence dotčená ve věci v původním řízení, která obsahuje informace o tom, v kolik hodin jednotliví pracovníci začínají a končí svou pracovní dobu, včetně informací o přestávkách v práci a o dobách, které se do pracovní doby nezapočítávají, se vztahuje pojem „osobní údaje“ ve smyslu tohoto ustanovení.
- K druhé a třetí otázce*
- 23 Podstatou druhé a třetí otázky předkládajícího soudu, jimiž je třeba se zabývat společně, je, zda čl. 17 odst. 1 směrnice 95/46 musí být vykládán tak, že každý členský stát má povinnost přijmout vhodná technická a organizační opatření na ochranu osobních údajů proti náhodnému nebo nedovolenému zničení, náhodné ztrátě, úpravám a neoprávněnému sdělování nebo přístupu, a pokud ano, pak zda členský stát, který taková opatření nepřijal, může sankcionovat zaměstnavatele, který coby správce těchto údajů zavedl systém omezeného přístupu k údajům, jenž neumožňuje, aby k nim měl vnitrostátní orgán příslušný pro dohled nad pracovními podmínkami bezprostřední přístup.
- 24 Je třeba připomenout, že podle čl. 17 odst. 1 směrnice 95/46, týkajícího se bezpečnosti zpracování, mají členské státy povinnost stanovit, že správce osobních údajů musí přijmout vhodná technická a organizační opatření, jež s ohledem na stav techniky a na náklady na jejich provedení zajistí přiměřenou úroveň bezpečnosti odpovídající rizikům vyplývajícím ze zpracování údajů a z povahy údajů, které mají být chráněny (v tomto smyslu viz výše uvedený rozsudek Rijkeboer, bod 62).
- 25 Z toho plyne, že citovaný čl. 17 odst. 1na rozdíl od předpokladu, z něhož vychází druhá a třetí otázka, členským státům neukládá – pokud samy nemají postavení správce – povinnost přijmout tato technická a organizační opatření, jelikož povinnost přijmout taková opatření má jen správce, v daném případě tedy zaměstnavatel. Toto ustanovení naopak ukládá členským státům povinnost přijmout ve svých vnitrostátních právních rádech předpis, který takovou povinnost stanoví.
- 26 Z předkládacího rozhodnutí navíc vůbec neplyne, že by údaje dotčené ve věci v původním řízení byly ve smyslu čl. 17 odst. 1 směrnice 95/46 náhodně nebo nedovoleným způsobem zničeny, náhodně ztraceny, upraveny, neoprávněně sděleny nebo že by k nim byl získán neoprávněný přístup, nebo že by byly dokonce nedovoleným způsobem zpracovány. Ze spisové dokumentace, kterou má Soudní dvůr

k dispozici, naopak vyplývá, že v této věci není sporu o tom, že vnitrostátní právo přiznává vnitrostátním orgánům příslušným pro dohled nad pracovními podmínkami oprávnění k přístupu k těmto údajům.

- 27 Worten však ve svém písemném vyjádření tvrdí, že povinnost zpřístupnit evidenci pracovní doby tak, aby bylo možné do ní bezprostředně nahlédnout, jak stanoví čl. 202 odst. 1 zákoníku práce, je prakticky neslučitelná s povinností zavést systém odpovídající ochrany osobních údajů obsažených v této evidenci. Taková povinnost by totiž znamenala, že by přístup k takovým údajům měl být umožněn každému zaměstnanci dotyčného podniku, a to v rozporu s povinností zajistit bezpečnost takových údajů stanovenou v čl. 17 odst. 1 směrnice 95/46. Tak obecný přístup by tudíž zbavil citované ustanovení veškerého užitečného účinku.
- 28 Tato argumentace nemůže obstát. Na rozdíl od předpokladu, z kterého vychází, totiž z povinnosti zaměstnavatele coby správce osobních údajů poskytnout vnitrostátnímu orgánu příslušnému pro dohled nad pracovními podmínkami bezprostřední přístup do evidence pracovní doby, nijak neplyne, že by osobní údaje obsažené v této evidenci musely nevyhnutelně být jen v důsledku této skutečnosti zpřístupněny i osobám, které k tomu oprávněny nejsou. Jak správně podotkla portugalská vláda, každý správce osobních údajů má totiž podle čl. 17 odst. 1 směrnice 95/46 povinnost přijmout technická a organizační opatření, jež zajistí, aby právo vyhovět žádosti třetí osoby o přístup k dotčeným osobním údajům měly jen osoby s řádným oprávněním pro přístup k nim.
- 29 Za těchto podmínek vše nasvědčuje tomu, že výklad čl. 17 odst. 1 směrnice 95/46 není pro rozhodnutí sporu v původním řízení relevantní.
- 30 V rámci postupu spolupráce mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem zavedeného článkem 267 SFEU však přísluší Soudnímu dvoru poskytnout vnitrostátnímu soudu užitečnou odpověď, která mu umožní rozhodnout spor, jenž mu byl předložen. Z tohoto hlediska Soudnímu dvoru přísluší případně přeformulovat otázky, které jsou mu položeny. Úkolem Soudního dvora je totiž vyložit všechna ustanovení unijního práva, která vnitrostátní soudy potřebují pro rozhodnutí o sporech, které projednávají, i pokud nejsou tato ustanovení výslovně zmíněna v otázkách položených těmito soudy Soudnímu dvoru (viz zejména rozsudky ze dne 8. března 2007, Campina, C-45/06, Sb. rozh. s. I-2089, body 30 a 31, a ze dne 14. října 2010, Fuß, C-243/09, Sb. rozh. s. I-9849, bod 39).
- 31 I když tedy po formální stránce předkládající soud omezil své otázky na výklad pouze čl. 17 odst. 1 směrnice 95/46, nebrání taková skutečnost Soudnímu dvoru, aby předkládajícímu soudu poskytl všechny prvky výkladu unijního práva, které mohou být užitečné pro rozhodnutí ve věci, která mu byla předložena, bez ohledu na to, zda je tento soud ve svých otázkách zmínil. V tomto ohledu přísluší Soudnímu dvoru, aby ze všech poznatků předložených vnitrostátním soudem, zejména pak z odůvodnění předkládacího rozhodnutí, vytěžil ty prvky uvedeného práva, které je s přihlédnutím k předmětu sporu třeba vyložit (viz výše uvedený rozsudek Fuß, bod 40).
- 32 V daném případě ze spisové dokumentace, kterou má Soudní dvůr k dispozici, vyplývá, že předkládající soud se snaží především zjistit, zda je třeba ustanovení směrnice 95/46 vykládat tak, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je úprava dotčená ve věci v původním řízení, která zaměstnavateli ukládá povinnost zpřístupnit vnitrostátnímu orgánu příslušnému pro dohled nad pracovními podmínkami evidenci pracovní doby tak, aby bylo možné do ní bezprostředně nahlédnout. Z bodu 15 tohoto rozsudku vyplývá, že pokuta byla společnosti Worten uložena právě za porušení této povinnosti stanovené v čl. 202 odst. 1 zákoníku práce.
- 33 V této souvislosti je třeba připomenout, že v souladu s ustanoveními kapitoly II směrnice 95/46, nadepsané „Obecné podmínky pro zákonnost zpracování osobních údajů“, musí být jakékoli zpracování osobních údajů, s výhradou výjimek, které připouští článek 13 této směrnice, jednak v souladu se zásadami pro kvalitu údajů zakotvenými v článku 6 uvedené směrnice, a dále musí

odpovídat některé ze zásad pro oprávněné zpracování údajů uvedených v článku 7 téže směrnice (výše uvedené rozsudky Österreichischer Rundfunk a další, bod 65, a Huber, bod 48, a rozsudek ze dne 24. listopadu 2011, ASNEF a FECEMD, C-468/10 a C-469/10, Sb. rozh. s. I-12181, bod 26).

- 34 Konkrétně musí být údaje podle čl. 6 odst. 1 písm. b) a c) směrnice 95/46 „shromažďovány pro stanovené účely, výslovně vyjádřené a legitimní“, a musí být „přiměřené, podstatné a nepřesahující míru“ s ohledem na tyto účely. Mimoto je podle čl. 7 písm. c) a e) této směrnice zpracování osobních údajů dovoleno, je-li „nezbytné pro splnění právní povinnosti, které podléhá správce“ nebo je-li „nezbytné pro vykonání úkolu ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci, kterým je pověřen správce nebo třetí osoba, které jsou údaje sdělovány“ (výše uvedený rozsudek Österreichischer Rundfunk a další, bod 66).
- 35 Tak tomu patrně je i v takové situaci, jaká nastala ve věci v původním řízení, neboť vše nasvědčuje tomu – a to musí ověřit předkládající soud – že osobní údaje obsažené v evidenci pracovní doby jsou shromažďovány proto, aby byly dodrženy předpisy z oblasti pracovních podmínek, a že zpracování těchto osobních údajů je nezbytné pro splnění právní povinnosti, které podléhá zaměstnavatel, a pro vykonání úkolů kontroly, jimiž je pověřen vnitrostátní orgán příslušný pro dohled nad pracovními podmínkami.
- 36 Ke konkrétním organizačním podmínkám přístupu tohoto vnitrostátního orgánu k osobním údajům pro účely vykonávání jeho úkolů v oblasti dohledu nad pracovními podmínkami je namísto poznamenat, že za nezbytné ve smyslu čl. 7 písm. e) směrnice 95/46 může být považováno pouze poskytnutí přístupu orgánům, které mají v této oblasti působnost (v tomto smyslu viz výše uvedený rozsudek Huber, bod 61).
- 37 Pokud jde o povinnost zaměstnavatele poskytnout uvedenému vnitrostátnímu orgánu bezprostřední přístup k evidenci pracovní doby, plyne z judikatury Soudního dvora, že se tato povinnost může ukázat jako nezbytná ve smyslu citovaného ustanovení, pokud by přispívala k účinnějšímu provádění právní úpravy v oblasti pracovních podmínek (obdobně viz výše uvedený rozsudek Huber, bod 62).
- 38 V této souvislosti je třeba připomenout, že cílem směrnice 2003/88 je stanovení minimálních požadavků určených ke zlepšení životních a pracovních podmínek pracovníků pomocí sblížení vnitrostátních právních předpisů týkajících se zejména délky pracovní doby tím, že pracovníkům dává nárok na minimální, zejména denní a týdenní doby odpočinku, jakož i na přiměřené přestávky na odpočinek, a tím, že stanoví maximální hranici týdenní pracovní doby (v tomto smyslu viz zejména rozsudky ze dne 5. října 2004, Pfeiffer a další, C-397/01 až C-403/01, Sb. rozh. s. I-8835, bod 76, a ze dne 25. listopadu 2010, Fuß, C-429/09, Sb. rozh. s. I-12167, bod 43).
- 39 Z tohoto hlediska ukládá čl. 6 písm. b) směrnice 2003/88 členským státům povinnost přijmout „nezbytná opatření“, aby s ohledem na potřebu chránit bezpečnost a zdraví pracovníků nepřekračovala průměrná délka pracovní doby pro každé období sedmi dnů včetně přesčasů 48 hodin (v tomto smyslu viz výše uvedené rozsudky Pfeiffer a další, bod 100, a ze dne 14. října 2010, Fuß, bod 33).
- 40 Článek 22 odst. 1 první pododstavec směrnice 2003/88 navíc stanoví, že členské státy mohou neuplatňovat ustanovení obsažená v článku 6 této směrnice – mimo jiné za předpokladu, že přijmou nezbytná opatření, aby zaměstnavatel vedl aktualizované záznamy o všech dotčených pracovnících [čl. 22 odst. 1 první pododstavec písm. c) uvedené směrnice] a aby byly tyto záznamy dány k dispozici příslušným orgánům, které mohou z důvodů spojených s bezpečností práce nebo ochranou zdraví pracovníků zakázat nebo omezit možnost překročení maximální týdenní pracovní doby [čl. 22 odst. 1 první pododstavec písm. d) téže směrnice].
- 41 Evropská komise má za to, že i přesto, že směrnice 2003/88 neukládá výslovně členským státům povinnost přijmout takovou právní úpravu, jako je úprava dotčená ve věci v původním řízení, může být v rámci kontroly dodržování povinností uložených touto směrnicí zaveden dohled coby „nezbytné

opatření“ k dosažení cílů sledovaných zmíněnou směrnicí. Povinnost zaměstnavatele umožnit bezprostřední nahlédnutí do evidence pracovní doby může přitom zabránit tomu, aby v době mezi inspekcí provedenou příslušnými vnitrostátními orgány a vlastní kontrolou daných údajů těmito orgány byly tyto údaje jakkoli upraveny.

- 42 Worten naproti tomu tvrdí, že tato povinnost je s ohledem na to, jak zasahuje do soukromého života pracovníků, nepřiměřená. Účelem evidence pracovní doby je totiž poskytnout pracovníkovi důkaz o skutečně odpracované době. Věrohodnost této evidence však nebyla ve věci v původním řízení zpochybňována. Tato evidence umožňuje také zhodnocení průměrů odpracovaných pracovních dob, zejména pro účely kontroly osvobození od pracovní doby. Pro tyto účely nepřináší bezprostřední dostupnost těchto záznamů žádnou přidanou hodnotu. Informace obsažené v téže evidenci lze navíc předat i později.
- 43 V projednávané věci musí předkládající soud přezkoumat, zda povinnost zaměstnavatele zpřístupnit vnitrostátnímu orgánu příslušnému pro dohled nad pracovními podmínkami evidenci pracovní doby tak, aby bylo možné do ní bezprostředně nahlédnout, lze považovat za nezbytnou pro vykonávání jeho úkolů v oblasti dohledu, neboť přispívá k účinnějšímu provádění právní úpravy v oblasti pracovních podmínek a zejména pracovní doby.
- 44 V této souvislosti je ovšem třeba připomenout, že i pokud bude tato povinnost shledána nezbytnou pro dosažení tohoto cíle, musí být každopádně i sankce ukládané za účelem zajištění skutečného uplatňování požadavků stanovených směrnicí 2003/88 v souladu se zásadou proporcionality, což musí ve věci v původním řízení ověřit rovněž předkládající soud (obdobně viz rozsudek ze dne 6. listopadu 2003, Lindqvist, C-101/01, Recueil, s. I-12971, bod 88).
- 45 Za těchto podmínek je třeba na druhou a třetí otázku odpovědět, že čl. 6 odst. 1 písm. b) a c) a čl. 7 písm. c) a e) směrnice 95/46 musí být vykládány tak, že nebrání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je úprava dotčená ve věci v původním řízení, která zaměstnavateli ukládá povinnost zpřístupnit vnitrostátnímu orgánu příslušnému pro dohled nad pracovními podmínkami evidenci pracovní doby tak, aby bylo možné do ní bezprostředně nahlédnout, je-li tato povinnost nezbytná pro vykonávání úkolů tohoto orgánu v oblasti dohledu nad prováděním právní úpravy v oblasti pracovních podmínek, zejména pracovní doby.

K nákladům řízení

- 46 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

- 1) **Článek 2 písm. a) směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů musí být vykládán tak, že na takovou evidenci pracovní doby, jako je evidence dotčená ve věci v původním řízení, která obsahuje informace o tom, v kolik hodin jednotliví pracovníci začínají a končí svou pracovní dobu, včetně informací o přestávkách v práci a o dobách, které se do pracovní doby nezapočítávají, se vztahuje pojem „osobní údaje“ ve smyslu tohoto ustanovení.**
- 2) **Článek 6 odst. 1 písm. b) a c) a čl. 7 písm. c) a e) směrnice 95/46 musí být vykládány tak, že nebrání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je úprava dotčená ve věci v původním řízení, která zaměstnavateli ukládá povinnost zpřístupnit vnitrostátnímu orgánu příslušnému pro**

dohled nad pracovními podmínkami evidenci pracovní doby tak, aby bylo možné do ní bezprostředně nahlédnout, je-li tato povinnost nezbytná pro vykonávání úkolů tohoto orgánu v oblasti dohledu nad prováděním právní úpravy v oblasti pracovních podmínek a zejména pracovní doby.

Podpisy.